

Nyköpings kommun

kommun@nykoping.se

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Tystberga skola i Nyköpings kommun

Uppföljning av tillsyn i Tystberga skola

Skolinspektionen fattade den 23 juni 2021 beslut efter riktad tillsyn av Tystberga skola. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Nyköpings kommun inkom med 23 oktober 2021. Den bygger vidare på observationer och intervjuer den 24 och 29 november 2021 samt 14 januari 2022. Kompletteringar från huvudmannen som inkom 12 november, 1 och 8 december 2021 samt 11 februari 2022 utgör också underlag för uppföljningen.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt alla påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa dessa brister. Skolinspektionen avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpts.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Nyköpings kommun att senast den 3 juni 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Nyköpings kommun inte uppfyller författningskraven avseende arbetet med särskilt stöd.

Åtgärder

- Se till att vid minst ett tillfälle innan 15 april 2022 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 3 juni 2022. (2 kap. 34 § andra stycket och 3 kap. 7 § skollagen)

- Se till att rektorn senast 3 maj 2022, tillsammans med samtliga lärare som bedriver och därmed ansvarar för undervisning, identifierar och dokumenterar vilka elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 3 juni 2022. (3 kap. 7 § skollagen)
- Se till att rektorn startar en utredning för varje elev som identifierats enligt föregående åtgärd. Rektorn ska dokumentera vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 3 juni 2022. (3 kap. 7 § skollagen)
- Se till att all personal som undervisar elever med åtgärdsprogram senast 15 april 2022 informeras om innehållet i respektive elevs åtgärdsprogram och får kompetensutveckling för att kunna genomföra de åtgärder som framgår av respektive program. (2 kap. 34 § skollagen; Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [Lgr 11], 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att rektorn tillsammans med ansvariga lärare och elevhälsans personal följer upp och säkerställer att varje elev får det särskilda stödet på det sätt och i den omfattning som framgår av åtgärdsprogrammet. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur uppföljningen har ägt rum. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 3 juni 2022. (3 kap. 9 och 10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Motivering till bedömning av brist

I ett beslut den 23 juni 2021 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister gällande att elever inte alltid ges det särskilda stöd som de behöver. Mot bakgrund av de uppgifter som huvudmannen redovisat samt de observationer och intervjuer som Skolinspektionen genomfört bedömer Skolinspektionen att det fortfarande finns brister i skolans och Nyköpings kommuns arbete med särskilt stöd. Det medför att alla elever som har behov av särskilt stöd inte ges sådant stöd.

Anmälan

Tillsynen visar att det fortfarande finns brister i skolans arbete med att anmäla elevers behov av särskilt stöd. Av utredningen framgår att det på skolan finns olika uppfattningar om huruvida anmälningar av elevers eventuella behov av särskilt stöd har gjorts eller inte. Bland annat framgår att lärare beskriver att de har gjort anmälningar gällande elever i behov av särskilt stöd, men att rektorn inte har uppfattat att någon anmälan gjorts.

Huvudmannen har i sitt svar uppgett att lärarna den 21 augusti 2021 fick kompetensutveckling gällande skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd. Vidare uppges att biträdande rektorn har avsatt tid för avstämning med alla lärare för att bland annat säkerställa att alla elever får det särskilda stöd som de behöver. Av intervjuer med rektorn, biträdande rektorn, lärare och elevhälsan i samband med uppföljningsbesöket framgår dock att det trots dessa insatser saknas ett tydligt och förankrat arbetssätt för hur anmälan ska göras om en elev befars inte nå de kunskapskrav som minsta ska uppnås trots att stöd har getts i form av extra anpassningar. Enligt rektorn finns en tydlig rutin om att anmälan ska göras via en blankett som ska lämnas till elevhälsan. Av intervju med lärare framgår dock att anmälan ibland även görs muntligen vid mitterminskonferenser eller andra tillfällen till representanter för elevhälsan eller till biträdande rektorn utan att skriftlig anmälan lämnas in.

Av intervjuer med lärare, rektorn och biträdande rektorn samt ingivna dokument framgår vidare att otydligheten avseende hur en anmälan ska göras leder till att det på skolan finns olika uppfattningar om huruvida en anmälan faktiskt gjorts eller inte. Exempelvis framgår av intervju med lärare och ingivna dokument att lärare under mer än 1,5 år såväl skriftligt som muntligt har informerat om att flera elever i årskurs 6 inte kommer att klara de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att de fått extra anpassningar inom ramen för ordinarie undervisning. I lärarens analys av kunskapsresultaten i början av november 2021 ställd till rektorn uttrycks att lärarnas slutsats återkommande är att flera elever är i behov av särskilt stöd utöver de extra anpassningar som läraren kan ge. Enligt läraren finns behov av stöd från specialpedagog och speciallärare för att dessa elever ska kunna nå kunskapsmålen. Trots detta uppger rektorn och biträdande rektorn i intervjun i slutet av november att deras uppfattning är att det endast kommit in anmälan om särskilt stöd för en elev i årskurs 6 under terminen och att den eleven nu har åtgärdsprogram.

Utredning

Tillsynen visar att rektorn fortfarande inte har sett till att utreda elevers behov av särskilt stöd. Det finns elever på skolan som anmälts för att de eventuellt behöver särskilt stöd, men vars behov inte har utretts. Det finns också ett flertal elever i årskurs 6 för vilka utredningar inte har påbörjats, trots att de i slutet av höstterminen 2021 bedömts inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i flera ämnen.

Av intervjuer med lärare och huvudmannens svar på protokollet framgår att det finns elever på skolan som inte utretts trots att anmälan gjordes flera månader tidigare, i något fall uppemot åtta månader före Skolinspektionens uppföljningsbesök. Av ingivna dokument framgår att dessa elever befaras inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås i nära hälften av ämnena eller fler.

Vidare framgår av den dokumenterade kunskapsuppföljningen för årskurs 6 från november 2021 att samtliga tio elever i klassen befaras inte nå kunskapskraven som minst ska uppnås i två eller flera ämnen. Sju av elever bedöms inte nå kunskapskraven i fyra till tio ämnen. Som framgår ovan under rubriken *Anmälan* har lärare under lång tid framfört till rektorn att extra anpassningar inte är tillräckliga för dessa elever och att behovet av särskilt stöd är stort. Trots detta framgår av intervjuer med rektorn, biträdande rektorn och lärare samt ingivna dokument att endast två av dessa elever är utredda och har åtgärdsprogram.

Särskilt stöd

Tillsynen visar att elever inte ges det särskilda stöd som beslutats i åtgärdsprogram. Anledningen är bland annat att ansvariga lärare och annan personal inte har informerats om vilka stödinsatser elever ska ges. Lärare och annan personal har heller inte getts den kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna anpassa undervisningen efter elevers olika förutsättningar och behov. Mot bakgrund av detta kan Skolinspektionen konstatera att rektorn inte heller har sett till att undervisningen utformats så att eleverna får det särskilda stöd de behöver.

Enligt huvudmannens redovisning har biträdande rektorn avsatt tid för avstämning med alla lärare för att bland annat säkerställa att alla elever får det särskilda stöd som de behöver. Av intervjuer med pedagogisk personal och uppgifter från rektorn och biträdande rektorn framgår dock att det finns ansvariga lärare som inte känner till vilka av deras elever som har åtgärdsprogram och vad dessa omfattar. Detta trots att det av samtliga

intervjuer och ingivna dokument framgår att läraren bedriver och därmed ansvarar för närmast all undervisning för dessa elever, och att eleverna har omfattande stödbehov.

Vidare framgår av ingivna dokument att elever inte heller har fått de stödinsatser som beslutats i åtgärdsprogrammen. Av skolans egen uppföljning av åtgärdsprogrammen framgår att flera insatser inte har genomförts. Det gäller såväl insatser kopplade till social problematik som bristande kunskaper i att läsa och skriva. Exempelvis har elever inte fått möjlighet att lyssna på inlästa böcker trots att det av ingivna åtgärdsprogram och samtliga intervjuer framgår att denna åtgärd är viktig för att stödja elevers läs- och skrivutveckling.

Rättslig reglering

Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att personalen ges möjlighet till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att lärare och annan personal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår bland annat att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå.

Enligt 3 kap. 10 § skollagen ska det särskilda stödet för en elev i grundskolan ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Av Lgr 11 avsnitt 2.8 framgår bland annat att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd samt den hjälp de behöver. Rektorn ansvarar också för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Motivering till val av verktyg

Tystberga skola uppfyller fortfarande inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nyköpings kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Avhjälpna brister i verksamheten

Undervisning och lärande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Nyköpings kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att i utbildningen ta hänsyn till elevers olika behov. Nyköpings kommun förelades i beslutet att:

- Se till att rektorn och lärarna organiserar och genomför undervisningen så att den anpassas efter elevernas olika förutsättningar och behov i alla ämnen. (1 kap. 4 §, 2 kap. 10 § och 3 kap. 2 § skollagen; Lgr 11 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att lärare och annan personal samverkar med varandra i arbetet med att anpassa undervisningen efter elevernas olika förutsättningar och behov. (Lgr 11, 2.2 Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att lärare och annan personal får den kompetensutveckling som krävs för att de ska kunna anpassa undervisningen efter elevers olika förutsättningar och behov. (2 kap. 34 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Se till att rektorn följer upp att undervisningen i alla ämnen anpassas efter elevernas olika förutsättningar och behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 2 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Nyköpings kommun vidtagit dessa åtgärder och avhjälpit bristen avseende de elever som får sin undervisning i ordinarie elevgrupp. Tillsynen visar dock att

dessa åtgärder inte är vidtagna och att bristen inte är avhjälp avseende de elever som ges undervisning i den särskilda undervisningsgruppen.

Motivering

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av de uppgifter som redovisats att Nyköpings kommun har vidtagit åtgärder och att den påtalade bristen avseende elever som får sin undervisning i ordinarie elevgrupp har avhjälp. Av huvudmannens redovisning och intervjuer framgår att rektorn har infört en stående punkt vid varje arbetslagsmöte där lärarna och övriga pedagoger ges möjlighet att samverka i arbetet med att anpassa undervisningen efter eleverna olika förutsättningar och behov. Vidare framgår att lärarna deltar i Skolverkets kompetensutveckling gällande hur arbetsuppgifter i undervisningen kan utformas så att elever kan arbeta med samma uppgifter på olika nivåer. Dessutom har stödet från Skolverket inom ramen för projektet Samverkan för bästa skola förlängts ytterligare ett halvår för att säkerställa att dessa insatser blir implementerade och uthålliga. Rektorn har dessutom sett till att biträdande rektorn har avsatt tid med samtliga pedagoger för att följa upp att undervisningen i alla ämnen anpassas efter elevernas förutsättningar och behov. För obehöriga och nyexaminerade lärare sker det varannan vecka och för övriga lärare var tredje vecka.

Skolinspektionen bedömer att trots att vissa åtgärder har vidtagits kvarstår brister i undervisningen för de elever som ges särskilt stöd i form av undervisning i en särskild undervisningsgrupp. Bristerna avseende hur stöd och stimulans ska ges med hänsyn till elevernas olika behov beskrivs i detta beslut under rubriken *Särskilt stöd* ovan.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 4 § skollagen framgår bland annat att det i utbildningen ska tas hänsyn till elevers olika behov, och att elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Vidare framgår av 2 kap. 10 § bland annat att rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Av 3 kap. 2 § framgår att elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att personalen ges möjlighet till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att lärare och annan personal vid skolenheterna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Enligt läroplanen för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) avsnitt 2.2 ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för lärande. Vidare ska lärarna ta hänsyn till varje enskilds individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt samverka med andra lärare för att nå utbildningsmålen. Läraren ska också organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Av avsnitt 2.8 framgår att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har, inom givna ramar, bland annat ett särskilt ansvar för att undervisningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans samt den hjälp de behöver. Rektorn ansvarar också för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Nyköpings kommun inte uppfyllde författningskraven avseende arbetet med extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Nyköpings kommun förelades i beslutet att:

- Se till att rektorn tillsammans med lärarna uppmärksammar vilka elever som är i behov av extra anpassningar, samt ser till att eleverna ges de extra anpassningar som de behöver. (3 kap. 5 §, Lgr 11, 2.2 *Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar*)
- Se till att lärarna samverkar i arbetet med att ge eleverna de extra anpassningar som de behöver. I detta ingår att lärarna informeras om de extra anpassningar som eleverna ska ges. (3 kap. 5 §, Lgr 11, 2.2 *Kunskaper och 2.8 Rektorns ansvar*)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Nyköpings kommun vidtagit dessa åtgärder och avhjälpt denna brist.

Motivering

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder för att avhjälpa bristerna avseende arbetet med att ge eleverna extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Av huvudmannens svar samt intervjuer framgår att samtliga lärare fick kompetensutveckling gällande arbetet med extra anpassningar i augusti 2021. Lärarna beskriver i intervjuer flera extra anpassningar som elever ges, exempelvis att få använda sig av hörselkåpor, ta extra pauser samt få färdighetsträning i form av extra lästräning. Andra exempel är förenklade uppgifter och digitala hjälpmedel. Vidare framgår av huvudmannens svar och intervjuerna att biträdande rektorn följer upp arbetet med extra anpassningar genom regelbundna samtal med alla lärare samt lektionsbesök. Det framgår också att en stående punkt för samverkan kring extra anpassningar har införts på varje arbetslagsmöte.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Av Lgr 11, avsnitt 2.2 framgår att lärarna ska samverka med varandra för att nå utbildningsmålen. Vidare framgår av avsnitt 2.8 att rektorn bland annat har ett särskilt ansvar för att undervisningen utformas så att eleverna får de extra anpassningar som de behöver.

Beslutet har fattats av Lena Stadler, beslutsfattare.

I den slutliga handläggningen har Hans-Göran Arvidsson, föredragande och Helena Lanver, utredare medverkat.